

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/17/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112219875
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8112219875.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Viery Zolňakovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcov: 1/ M. W. - J., so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: XXXXXXXX, 2/ BENC, s.r.o. so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 36 506 451, 3/ PONECO, s.r.o. so sídlom Jesenná 12, 080 05 Prešov, IČO: 36 707 996, 4/ CORS, spol. s r.o. so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 36 467 057, 5/ M. W., nar. X.X.XXXX, bytom Q. XX, XXX XX M., právne zastúpení: JUDr. Michal Fecilák, advokát, so sídlom Jesenná 8, Prešov, IČO: 37941623, proti žalovaným: 1/ Prešovský samosprávny kraj, so sídlom Námestie mieru 2, 080 01 Prešov, IČO: 37870475, právne zastúpený: Mgr. Jana Krivková, zamestnankyňa Správy a údržby ciest Prešovského samosprávneho kraja, Gen. Svobodu 684/10, 2/ Mesto Prešov, so sídlom Hlavná 73, 080 01 Prešov, IČO: 00327646, právne zastúpený: JUDr. Alojz Naništa, advokát, so sídlom Sládkovičova 8, 080 01 Prešov, IČO: 35519193, o náhradu za vecné bremeno, o odvolaní žalobcov 1/ - 5/ proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 25.4.2019, č. k. 10C/133/2012-890, zhodou hlasov členov senátu, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie.

II. Žalovanému v 1/ rade proti žalobcom v 1/ až 5/ rade priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

III. Žalovanému v 2/ rade proti žalobcom v 1/ až 5/ rade priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalovanému v 1/ a 2/ rade priznal voči žalobcom v 1/ - 5/ rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie ustálil skutkový stav tak, že žalobca v 1/ rade je vlastníkom parcel C-KN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 347 m², C-KN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 336 m², C-KN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 363 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 372 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 101 m², nachádzajúcich sa v k. ú. O., zapísaných na LV č. XXXX, ktoré boli vytvorené Geometrickým plánom č. XXX/XXXX, overený Správou katastra Prešov, pod č. XXXX/XX, z pôvodnej parcely KN C č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 2935 m², ktorú žalobca v 1/ rade nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. V XXXX/XX, dňa 17.4.2007. Žalobca v 2/ rade je vlastníkom parcely č. 3292/6 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 351 m², nachádzajúcej sa v k. ú. O., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený

pod č. V XXXX/XX, dňa 2.9.2009. Žalobca v 3/ rade je vlastníkom parcely CK-N č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvorí o výmere 323 m² nachádzajúcej sa v k. ú. O., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. V XXXX/XX. Žalobca v 4/ rade je vlastníkom parcely CK-N č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvorí o výmere 358 m², nachádzajúcej sa v k. ú. O., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. V XXXX/XX. Žalobca v 5/ rade je vlastníkom parcely CK-N č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvorí o výmere 357 m² nachádzajúcej sa v k. ú. O., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. V XXXX/XX, dňa 3.9.2009. Žalobca v 5/ rade a pôvodný žalobca v 6/ rade sú podielovými spoluvlastníkmi parcely CK-N č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvorí o výmere 291 m² vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu po 1, nachádzajúcej sa v k.ú. O., zapísanej na LV č. XXX, ktorú nadobudli do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. V XXXX/XX, dňa 5.8.1998.

3. Inžinierska stavba cesty III. triedy č. 068010 spolu s chodníkom bola postavená aj na pozemku teraz vo vlastníctve žalobcov, na základe stavebného povolenia Okresného národného výboru - odborom dopravy v Prešove., č. j. Q.. XXXX/OD-XX zo dňa 14.3.1983 Tomuto stavebnému povoleniu predchádzalo územné rozhodnutie o umiestnení stavby č. výst. XXX/XX-I. zo dňa 24.8.1982. Dňa 12.2.1992 bolo vydané kolaudačné rozhodnutie č. L.-M.-XXXX/XXXX, ktorým bolo povolené užívanie cestnej stavby a táto bola odovzdaná do správy a údržby Okresnej správe ciest a Správe mestských komunikácií Prešov. Žalovaný v I. rade nadobudol vlastníctvo k predmetnej stavbe cesty III. triedy č. 068010 Prešov- Drienov - Lemešany na základe zákona č. 135/1961 Z.z. o pozemných komunikáciách, na ktorého s účinnosťou od 1.1.2004 prešlo vlastníctvo k cestám II. a III. triedy.

4. Vlastníctvo k chodníku nachádzajúcom sa na parcele C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvorí o výmere 101 m², ktorá je vo vlastníctve žalobcu v 1/ rade a čiastočne sa nachádza aj na parcele C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvorí o výmere 291 m², ktorá je vo vlastníctve žalobcov v 5/ a 6/ rade, je sporné, keďže obaja žalovaní tvrdia, že nie sú jeho vlastníckmi.

5. Na pozemkoch žalobcov, na ktorých bola postavená pozemná komunikácia - cesta III. triedy spolu s príslušným chodníkom vzniklo vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z. z.. Na návrh žalovaného z 29.10.2010 bolo zapísané vecné bremeno na LV č. XXX a XXXX v časti C: Ľarchy, v znení: „H. - Vecné bremeno podľa § 34 a následne zákona č.162/1995 v znení neskorších predpisov v súlade a ustanov. zák. č. 66/2009, § 4, ktorého obsahom je držba a užívanie nehn. parc. č. XXXX/XX pod stavbou, vrátane práva uskutočňovať stavbu alebo zmenu stavby a to v prospech: Prešovský samosprávny kraj, Námestie mieru 2, 080 01 Prešov, IČO: 37870475, správca: Správa a údržba ciest PSK, Jesenná 14, 080 05 Prešov, IČO: 37936859“.

6. Znalec Y.. B. E. v znaleckom posudku č. XXX/XXXX stanovil všeobecnú hodnotu vecného bremena na parcelách KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/XX., KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/XX a KN č. XXXX/XX v katastrálnom území O. v období od 1.7.2009 do 11.7.2012 zaokrúhlene na sumu 135.800,- eur.

7. Zo znaleckého posudku Y.. Q. Š. č. X/XXXX vyplýva, že všeobecná hodnota vecného bremena vzniknutému podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. na parcelách KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/XX a KN č. XXXX/XX v k. ú. O. zapísaných na LV č. XXXX za tri roky predstavuje sumu 22.900,- eur, pričom všeobecnú hodnotu pozemkov znalec stanovil na 108.000,- eur

8. Zo zmluvy o postúpení pohľadávky medzi postupcom spoločnosťou CORYN s.r.o. a postupníkmi - spoločnosťami BENC s.r.o., PONECO s.r.o., fyzickou osobou M. W. a spoločnosťou CORS spol. s r.o., vyplýva, že postupca má voči vlastníkom stavieb pozemnej komunikácie a chodníkov nachádzajúcich sa na parcele KN-C č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvorí o výmere 2.935 m², a to Prešovskému samosprávnemu kraju a Mestu Prešov, nesplatenú pohľadávku, ktorú postúpil jednotlivým postupníkom tak, ako bolo v zmluve špecifikované.

9. Medzi SR zastúpenou Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a Prešovským samosprávnym krajom bola uzatvorená dohoda o prechode majetku a s ním súvisiacich práv a povinností z vlastníctva štátu v Správe slovenskej správy ciest na Prešovský samosprávny kraj v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon v znení neskorších predpisov). Táto dohoda bola podpísaná dňa 29.12.2003 a vyplýva z nej, že v súvislosti s prechodom vlastníckych práv cestám II. a III. triedy z vlastníctva štátu do vlastníctva Prešovského samosprávneho kraja prechádzajú veci, ktoré do dňa prechodu podľa tejto dohody slúžili vnútorným organizačným jednotkám Slovenskej správy ciest uvedeným v čl. 4 tejto dohody (čl. 2 dohody).

10. Následne dňa 3.7.2012 došlo k podpisu zmluvy o prevode vlastníckeho práva k pozemnej komunikácii č. ZM/2012/ medzi prevodcom Prešovským samosprávnym krajom a nadobúdateľom Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s., pričom z tejto zmluvy vyplynulo, že prevodca je vlastníkom pozemnej komunikácie III/068010 Prešov - vysielač, privádzač D1, pričom prevodca previedol vlastnícke právo k dotknutej pozemnej komunikácii na nadobúdateľa za celkovú kúpnu cenu 1,- eur bez DPH, pričom táto kúpna cena bola určená dohodou zmluvných strán.

11. Na takto zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia čl. 2 ods. 3, čl. 20 ods. 1, 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 5 základných princípov CSP, § 3 ods. 1, § 39, § 123, §151n ods. 1, 2, 3, § 151o ods. 1, 2, § 151p ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, 2 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) a dospel k záverom, že žalobcovia sú vlastníkami nehnuteľností, na ktorých boli postavené stavby obmedzujúce ich vlastnícke právo, keďže uvedené údaje vyplývajú z katastra nehnuteľností a v zmysle § 70 ods. 1 katastrálneho zákona platí prezumpcia správnosti zapísaných údajov do momentu kým sa nepreukáže opak. K namietanej spornosti podpisov p. C. J., súd prvej inštancie konštatoval, že zo znaleckého posudku č. XXX/XXXX Technickej univerzity v Žiline vyplýva, že podpisy na kúpnych zmluvách patrili tejto osobe, preto uvedenú skutočnosť mal za preukázanú. Čo sa týka námietky žalovaných spočívajúcej v nepodaní žaloby včas, súd prvej inštancie uviedol, že žaloba bola podaná 29.6.2012, pričom následná zmena žaloby zo dňa 6.6.2013 spočívajúca v konkretizovaní žalovaných súm za jednotlivé pozemky, nemá vplyv na včasnosť podania žaloby. Súd poukázal na to, že v danom prípade nemožno poskytnúť zámenou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. z dôvodu, že žalobcovia sa domáhajú náhrad za vecné bremeno za obdobie rokov 2009 až 2012, pričom v rokoch 2014 a 2015 tieto pozemky v ich vlastníctve odpredali Národnej diaľničnej spoločnosti. Následne súd konštatoval, že na prejednávánú vec prihliadal nie len z pozitívnoprávneho, ale aj z jusnaturalistického pohľadu, a preto prejednávánú vec posúdil aj cez prizmu dobrých mravov. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalobcovia sú personálne prepojení osobou žalobcu v 5/ rade, a to s poukazom na zmluvu o postúpení pohľadávky, keďže za postupcu, ako aj štyroch postupníkov je podpísaný práve žalobca v 5/ rade, ako aj s poukazom na iné prevody medzi žalobcami. Títo žalobcovia podľa záveru súdu vedeli, že budú obmedzení na svojich vlastníckych právach, pretože cestné teleso sa na týchto pozemkoch už v čase ich kúpy na pozemkoch nachádzalo, pričom išlo o oprávnenú stavbu, čo žalobcovia v konaní ani nespochybňovali. Na základe uvedeného súd uzavrel, že žalobcovia v čase kúpy chceli byť práve uvedenou stavbou na svojich vlastníckych právach obmedzení, keďže im bol známy faktický stav pozemkov. Čo sa týka ceny za obmedzenie vlastníckeho práva určenej v znaleckých posudkoch, k uvedenej súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcovia nepredložili žiadnu ponuku realitných kancelárií, ktorá by aspoň približne kopírovala faktický stav sporných pozemkov, teda ponuku na predaj/prenájom pozemkov, na ktorých sa nachádza stavba cesty, preto nebolo možné hovoriť o trhových cenách za náhradu užívania takýchto nehnuteľností, keďže ani samotný trh na takéto ponuky nereaguje. Súd uviedol, že uvedené obmedzenie malo byť zohľadnené v kúpnej cene nehnuteľností, za akú ju žalobcovia nadobudli, keďže žalobcovia prostredníctvom kúpnych zmlúv vstúpili do právneho postavenia svojich predchodcov, v dôsledku čoho nemohli predpokladať, že výkon ich vlastníckeho práva bude vo väčšom rozsahu ako bol výkon ich právneho predchodcu. Keďže žalobcovia uvedené pozemky scudzili zmluvami v prospech Národnej diaľničnej spoločnosti, súd mal za to, že zisk z uvedeného predaja nahradil zhodnotenie finančných prostriedkov, napr. prostredníctvom úroku v peňažnom ústave. Na základe zisteného skutkového stavu súd uzavrel, že žalobcom na jednej strane vlastnícke právo svedčí, avšak na druhej strane v predmetnom prípade dochádza k zneužívaniu uvedeného vlastníckeho práva žalobcami, a to špekulatívnym nadobudnutím vlastníckeho práva len

za účelom vytvorenia zisku v dôsledku právnych rezíduí z minulosti. Súd poukázal na tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorým žalobca navrhuje oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní vedenom Okresným súdom Prešov pod sp.zn. 8C/161/2011, z ktorého vyplýva, že sa jedná cca o 50 súdnych sporov na Okresnom súde Prešov. Súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 13.12.1979 vo veci Liselotte Hauer proti Land Rheinland- Pfalz, ako aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 23Cdo/430/2017 z 16.7.2018.

12. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej strane v spore, teda žalovaným v 1/ aj 2/ rade, priznal nárok na náhradu trov konania voči neúspešným žalobcom.

13. V zákonom stanovenej lehote podali odvolanie žalobcovia. Namietali, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázali na ustanovenia čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 4, čl. 20 ods. 1, 4 Ústavy Slovenskej republiky, §§ 123, 124, 126, 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nesúhlasili s tvrdením súdu prvej inštancie, že nimi uplatnený nárok je v rozpore s dobrými mravmi. Za konanie v rozpore s dobrými mravmi označili iba také konanie, ktorého cieľom nie je dosiahnutie účelu sledovaného právnou normou ale ktoré je v rozpore s ustálenými dobrými mravmi, vedené priamym úmyslom spôsobiť inému účastníkovi ujmu. Uviedli, že použitím korektívu dobrých mravov nemôže dôjsť k oslabeniu princípu istoty občianskoprávneho styku. Žalobcovia poukázali na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. IV.ÚS 1750/10 z 3.1.2011, v zmysle ktorého domáhanie sa práva na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva nemožno kvalifikovať ako zneužitie vlastníckeho práva, či výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, lebo vlastník sa domáha toho, čo mu po práve náleží. Žalobcovia považovali zamietnutie žaloby za ujmu na ich právach, a to konkrétne na práve užívať svoj majetok a brať z neho úžitky, keďže súd, podľa ich názoru, uplatňovanie ich základných práv považoval za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Uvedeným záverom súdu prvej inštancie podľa názoru žalobcov došlo k porušeniu čl. 12 ods. 4 Ústavy SR. V súvislosti s uvedeným poukázali na nález Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 18/97 zo dňa 3.6.1998, z ktorého vyplýva, že uplatnenie základného práva predsa nemôže byť dôvodom pre nemožnosť nadobudnúť právo, alebo pre odňatie práva. Žalobcovia taktiež poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo 98/2008 zo dňa 27.10.2009, v ktorom Najvyšší súd SR konštatoval, že „Z hľadiska týchto úvah sa javí byť zásadne sporným posúdenie prejednávanej veci odvolacím súdom podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré je taktiež v rozpore s existujúcou súdnou praxou, keď napadnutým rozsudkom na základe tohto ustanovenia sa vlastne založilo nové právo, a to akoby nezrušiteľné právo žalovaných 1/, 2/ bývať v predmetnom rodinnom dome žalobcov bez právneho titulu; tým by došlo k trvalému bezodplatnému obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcov. Odvolací súd prehliadol, že vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné len vo verejnom záujme na základe zákona a za náhradu.“ Žalobcovia na podporu ich tvrdení, že ich nárok nie je v rozpore s rozhodovacou praxou poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co/75/2012 z 11.12.2012. Napadnuté rozhodnutie žalobcovia označili za rozhodnutie v rozpore s princípmi právneho štátu a to najmä s princípom právnej istoty. Poukázali na rozhodnutia Okresného súdu Prešov sp.zn. 17C/166/99 z 23.3.2003, ktorému predchádzalo uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 2Co/579/2001 zo dňa 20.9.2002, ktorými bol priznaný žalobcovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov žalobcu miestnou komunikáciou ako aj na rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 11C/258/2009 z 30.3.2010, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 9Co/43/2010 zo dňa 20.12.2010, ktorými bol priznaný žalobcovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov žalobcov cestou 1. triedy a rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 9C/102/2009 z 21.11.2011, zrušený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 17Co/24/2012 zo dňa 19.4.2012, v ktorom odvolací súd konštatoval, že pokiaľ sa preukáže, že sporné pozemky žalobcu žalovaný užíval, došlo k bezdôvodnému obohateniu a na daný právny vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia § 451 OZ a ust. § 458 ods. 1 ObZ. Žalobcovia taktiež uviedli, že súd prvej inštancie ignoroval aj zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.1.2013 a závery zo zasadnutia občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 15.5.2018 a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 17.5.2018. Po prijatí stanovísk boli zo strany Krajského súdu v Prešove priznávané žalobcom nároky na náhradu za existujúce vecné bremeno zriadené na ich pozemkoch a to rozhodnutiami: rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 6Co/77/2017-1252 zo dňa 25.9.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 5Co/168/2017-761 zo dňa 27.9.2018 a uznesenie Krajského súdu v Prešove č.k. 18Co/115/2017-386 zo dňa 27.9.2018. Z rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 28 Cdo

924/2011 žalobcovia citovali časť, z ktorej vyplýva, že zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva povinnosť strpieť užívanie pozemkov bezodplatne, a preto ak nie je pre bezplatné užívanie pozemku iný právny dôvod (zmluva), platí, že povinnosti vlastníka pozemku strpieť jeho užívanie zodpovedá povinnosť vlastníka stavby poskytnúť mu za to náhradu, pričom nie je rozhodné, že predmetné stavby neboli žalovanou fakticky užívané a že z nich neplynul zisk. K obohateniu vlastníka stavby dochádza už zo samotného titulu vlastníckeho práva, ktoré zakladá jeho oprávnenie stavbu užívať. Taktiež žalobcovia poukazovali aj na ďalšie rozsudky najvyššieho súdu týkajúce sa práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v prípade užívania pozemkov, na ktorých boli postavené stavby iných osôb ako vlastníka pozemkov, a to na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 22Cdo/746/2007 zo dňa 19.3.2007, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/8/2009 zo dňa 13.11.2009, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/52/2009 zo dňa 31.1.2011. Záverom žalobcovia poukázali aj na konanie v totožnej právnej veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 14C/75/2012, v ktorej súd prvej inštancie priznal žalobcom finančnú náhradu za užívanie predmetného pozemku zo strany žalovaného titulom bezdôvodného obohatenia a Krajský súd v Prešove rozsudkom sp.zn. 2Co/93/2016 zo dňa 30.11.2017 uvedené rozhodnutie potvrdil. Žalobcovia uviedli, že po odpredaji časti pozemku, parc. KN-C č. XXXX/XX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1578 m², ktorej užívanie bolo predmetom vyššie uvedeného sporu pod sp.zn. 14C/75/2012, ostala predmetom náhrady v prejednávanej veci už iba časť parcely KN-C č. XXXX/XX o výmere 291 m². V súvislosti s uvedeným mali žalobcovia za to, že ak už bola v občianskom súdnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením. Žalobcovia mali za to, že súd vo veci sp.zn. 10C/133/2012 bol pri zodpovedaní predbežnej otázky viazaný rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 14C/75/2012-506 z 13.1.2016, teda bol viazaný posúdením súdu, že do 30.6.2009 patrila vlastníkom dotknutých pozemkov finančná náhrada zo strany žalovaných vlastníkov stavieb titulom bezdôvodného obohatenia a od 1.7.2009 do vysporiadania patrila vlastníkom dotknutých pozemkov finančná náhrada za obmedzenie ich vlastníckych práv z dôvodu vecného bremena v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z.. Čo sa týka rozhodnutia SD EÚ z 13.12.1979 vo veci Liselotte Hauer proti Land Rheinland - Pfalz žalobcovia uviedli, že toto rozhodnutie nemožno aplikovať na prejednanú vec. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že v posudzovanej veci došlo zo strany súdu k porušeniu princípu právnej istoty a legitímneho očakávania, keďže súd postupoval inak ako to vyplýva z vyššie uvedených rozhodnutí, čím došlo k porušeniu princípu viazanosti súdu právnym názorom Krajského súdu v Prešove, Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR. Vzhľadom na uvedené žalobcovia navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že vyhovie návrhu žalobcov v celom rozsahu a prizná žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

14. Žalovaný v 1/ rade vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 31.7.2019 uviedol, že žalobcovia vo svojom odvolaní neodôvodnili odvolací dôvod a rovnako ani neuviedli k akým nesprávnym skutkovým zisteniam súd prvej inštancie dospel. Z uvedeného dôvodu žiadal žalovaný v 1/ rade o zamietnutie odvolania ako nedôvodného. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci, žalovaný v 1/ rade sa s týmto v celom rozsahu stotožnil a zároveň uviedol, že inštitút dobrých mravov predstavuje súkromnoprávny princíp (uznesenie Ústavného súdu SR č.k. IV. ÚS 55/2011-19 z 24.2.2011). Poukázal na to, že výkonu práva sú stanovené určité hranice a nie je bezbrehý v zmysle pravidla rímskeho práva „Interest rei publicae ne sua re quis male utatur“ (štátu záleží na tom, aby nikto nezneužíval svoj majetok). Žalovaný v 1/ rade má za to, že žalobcovia dlhé roky špekulatívne a systematicky vykupujú pozemky zastavané cestným telesom a prostredníctvom viac ako 50 súdnych sporov sa domáhajú náhrad. Čo sa týka námietky žalobcov, že okrem odkazu na inštitút dobrých mravov súd prvej inštancie neuviedol ďalšie zákonné ustanovenia, na podporu svojich tvrdení, žalovaný sa stotožnil s postupom súdu a poukázal na to, že samotná konštatácia prvoinštančného súdu o konaní v rozpore s dobrými mravmi je postačujúca na to, aby výkon práv v rozpore s dobrými mravmi nepožíval právnu ochranu. Záverom žalovaný dal do pozornosti rozhodnutie ESLP vo veci W. proti Slovenskej republike zo dňa 2.7.2019, v ktorom ESLP zdôraznil, že v posudzovanom prípade bol sťažovateľov nárok zamietnutý pre rozpor s dobrými mravmi, a to vzťahom na veľmi špecifické okolnosti, najmä na dobrovoľné nadobudnutie majetku s plným vedomím jeho stavu a uplatňovanie podobných nárokov v mnohých iných prípadoch, bez skutočnej snahy o úpravu vzťahu medzi vlastníctvom a užívaním. V predmetnom rozhodnutí bolo poukázané na to, že v čase rozhodovania vnútroštátnych súdov existoval aspoň jeden podobný prípad, v ktorom súdy aplikovali ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a teda po celý čas konania bol úspech sťažovateľovej žaloby otvorene podmienený absenciou okolností rozporu s dobrými mravmi. Za týchto okolností mal

žalovaný za to, že konanie žalobcov bolo špekulatívnym výkonom práv bez legitímnej nádeje na úspech. Vzhľadom na uvedené navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

15. Odvolací súd vyzval žalobcov dňa 21.8.2019, aby sa v lehote 10 dní odo dňa doručenia výzvy vyjadrili k podaniu žalovaného v 1/ rade zo dňa 31.7.2019 a zároveň aj k použitiu ustanovení čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1 Základných princípov CSP a k záverom vyplývajúcim z rozhodnutia ESLP č. 4014/12 z 2.7.2019.

16. Žalobcovia vo vyjadrení zo dňa 2.9.2019 uviedli, že čo sa týka rozhodnutia ESLP č. 4014/12 z 2.7.2019 žalobca v 5/ rade bude v lehote 3 mesiacov žiadať o predloženie predmetnej veci veľkej komore, v dôsledku čoho uvedený rozsudok nie je právoplatný. S poukazom na čl. 2 ods. 1 CSP sa žalobcovia stotožnili s tým, že je na vec potrebné aplikovať princíp právnej istoty a rozhodnúť v súlade s rozhodnutiami, ktorými bol žalobcom priznaný nárok na náhradu za obmedzenie ich vlastníckych práv k nehnuteľnostiam, ktoré nadobudli v súlade so zákonom. Žalobcovia zdôraznili, že pozemky, ktorých užívanie je predmetom sporu nadobudol pôvodný žalobca v 1/ rade na základe kúpnej zmluvy od správcu konkurznej podstaty úpadcu X. H., X..O.. A. T., so súhlasom konkurzného súdu v Košiciach. Právny predchodca žalobcu v 5/ rade nadobudol parcelu KN-C č. 3145/1, v kat. území O., z ktorej bola následne vytvorená parcela KN-C č. XXXX/XX- zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1578 m², vo verejnej dražbe konanej dňa 9.2.1992. Žalobca v 5/ rade spolu s p. I. nadobudol vlastníctvo k parcele KN-C č. XXXX/X na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30.7.1998 od správcu konkurznej podstaty úpadcu A. B. - O. a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp.zn. I. zo dňa 24.7.1998 udelil súhlas s predajom nehnuteľností patriacich do podstaty úpadcu zapísaných na LV č. XXX, nachádzajúcich sa v kat. území O.. Vklad vlastníckeho práva žalobcu v 5/ rade a p. I. bol povolený dňa 5.8.1998 pod č. A. XXXX/XXXX. Žalobcovia taktiež poukázali na to, že ako prví požiadali o majetkovoprávne vysporiadanie žalovaného v 1/ rade. Keďže však žalovaný v 1/ rade nemal v kat. úz. O. na zámenu za pozemky žalobcov žiadne náhradné pozemky, žalovaný v 1/ rade dňa 28.10.2009 požiadal Obvodný pozemkový úrad Prešov o nariadenie pozemkových úprav. Tento však ostal nečinný, preto podali žalobcovia žaloby proti nečinnosti a postupu Obvodného pozemkového úradu Prešov, ktoré boli vedené na Krajskom súde v Prešove pod sp.zn. 3S/112/2010, 3S/109/2010, 1S/18/2011, 3S/60/2011, 4S/22/2012, 1S/66/2012, 2S/30/2012. S poukazom na uvedené mali žalobcovia za to, že pozemky nadobudli v súlade so zákonmi, domáhali sa majetkovoprávneho vysporiadania a ich konanie nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi. Opätovne poukázali na to, že súd v napadnutom rozhodnutí ignoroval zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.1.2013.

17. Žalovaní v 1/ a 2/ rade, napriek výzve súdu zo dňa 6.9.2019, aby sa vyjadrili k podaniu žalobcov zo dňa 2.9.2019, sa k tejto nevyjadrili v súdom stanovenej lehote.

18. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd, príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je nedôvodné.

19. Rozsudok vo veci odvolací súd vyhlásil na verejnom zasadnutí podľa § 219 ods. 1 a § 378 ods. 1 CSP, o konaní ktorého súd upovedomil účastníkov prostredníctvom úradnej tabule a webovej stránky súdu.

20. Čo sa týka odvolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnych skutkových zisteniach, ku ktorým dospel súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov, odvolací súd uvádza, že tento odvolací dôvod spočíva v tom, že z vykonaných dôkazov súd dospeje k nesprávnym zisteniam z dôvodu nesprávne vyhodnotenej dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov alebo z dôvodu porušenia pravidiel formálnej logiky. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo nepochybne preukázané, že žalobcovia boli vlastníckymi vyššie uvedených nehnuteľností, na ktorých sa nachádza cesta cesty III. triedy č. 068010 spolu s chodníkom. Uvedená stavba- cesta III. triedy č. 068010 bola postavená na základe stavebného povolenia Okresného národného výboru - odborom dopravy v Prešove., č. j. Dopr. 3988/OD-83 zo dňa 14.3.1983. Dňa 12.2.1992 bolo vydané kolaudačné rozhodnutie č. ObÚ-PD-2113/1991, ktorým bolo povolené užívanie cestnej stavby a táto bola odovzdaná do správy a údržby Okresnej správe ciest a Správe mestských komunikácií Prešov. Žalovaný v 1/ rade nadobudol vlastníctvo k predmetnej

stavbe cesty III. triedy č. 068010 Prešov - Drienov - Lemešany na základe zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách, na ktorého s účinnosťou od 1.1.2004 prešlo vlastníctvo k cestám II. a III. triedy. Žalobcovia k predmetným pozemkom, na ktorých sa nachádza stavba cestného telesa nadobudli vlastnícke právo v rokoch 2007 - 2010 na základe jednotlivých vyššie špecifikovaných kúpnych zmlúv. Žalobca v 5/ rade nadobudol podielové spoluvlastníctvo k parcele CK-N č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 291 m² vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1, nachádzajúcej sa v k.ú. O., zapísanej na LV č. XXX, ktorú nadobudli do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. V XXXX/XX, dňa 5.8.1998. Zo spisu vyplýva aj nesporný fakt, že kúpnu zmluvou z 20.12.2012 nehnuteľnosti, za ktorých obmedzenie vecným bremenom sa žalobcovia domáhali náhrady, boli prevedené na kupujúceho Národnú diaľničnú spoločnosť, a.s. za kúpnu cenu vo výške 265.625,- eur (plus navýšenie o DPH vid' čl. 776 a nasl. spisu). Vzhľadom na uvedené je nevyhnutné konštatovať, že skutkové závery súdu prvej inštancie vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam sú správne zistené na základe listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spisovom materiáli.

21. V súvislosti s odvolacou námietkou žalobcov o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie, odvolací súd poukazuje na závery konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení sú vyvodzované právne závery a aplikovaná konkrétna právna norma na zistenie skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nemu vtedy, ak súd nepoužil správny náležitý právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

22. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobcov na priznanie finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. za obdobie od 1.7.2009 do 11.7.2012.

23. Podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z., ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

24. Uvedené vecné bremeno bolo zriadené na pozemkoch žalobcov v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z., teda predstavuje zákonné vecné bremeno. Zákon č. 66/2009 Z.z. je špeciálnym predpisom, ktorý upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou. Predmetný právny predpis neobsahuje úpravu týkajúcu sa priznania náhrady za zriadenie vecného bremena a teda za obmedzenie vlastníckeho práva. Všeobecne však možno konštatovať, že pri riešení otázky náhrady za zákonom zriaďované vecné bremeno treba vychádzať z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, ako aj z čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Vlastníkom nehnuteľností zaťažených vecným bremenom prislúcha nárok na priznanie náhrady za zriadenie vecného bremena na ich pozemkoch, na ktorých bolo zriadené vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z.. Takýto záver o existencii práva povinných z vecného bremena na primeranú náhradu za jeho zriadenie vyplýva aj zo záverov zasadnutia občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 10.1.2013, na ktoré žalobcovia vo svojom odvolaní poukazovali a to konkrétne, cit: „Zákonom č. 66/2009 Z. z., o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, došlo s účinnosťou od 01. 07. 2009 k zriadeniu vecného bremena na pozemky zastavané komunikáciami a užívanie pozemkov zastavaných komunikáciami, nie je od účinnosti tohto zákona bez právneho dôvodu. Uvedený zákon explicitne neupravuje otázku náhrady za zriadenie vecného bremena. Niet však žiadnej zákonnej prekážky na to, aby sa vlastníkovi trpiaceho pozemku zastavaného pozemnou komunikáciou priznala primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena, a to do času, kým sa vlastníkovi neposkytne podľa tohto zákona náhradný pozemok, alebo kým sa neskončí konanie o pozemkových úpravách.“ Tu sa žiada uviesť, že vyjadrenie kolégia krajského súdu v zmysle § 17 ods. 3 písm. a), b) zák. č. 757/2004 Z.z. v znení

neskorších predpisov, nie je však svojou podstatou možné stotožniť so stanoviskom k zjednoteniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, aké je oprávnené prijať kolégium Najvyššieho súdu SR v zmysle ust. § 21 ods. 3 písm. a), b) zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov. V zásade však tak, ako je uvedené vyššie, nemožno konštatovať, že by pri postupe podľa zák. č. 66/2009 Z.z. nemali osoby povinné z vecného bremena nárok na náhradu za zriadené vecné bremeno.

25. Aj pri usporiadaní pomerov medzi vlastníkami pozemku a stavby podľa zák. č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkoprávnom usporiadaní pozemkov, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky nemožno len samotnú skutočnosť o zriadení vecného bremena posudzovať bez hodnotenia skutočností, ktoré predchádzali obmedzeniu vlastníckeho práva vlastníka pozemku a ani skutočnosti ako sa vzťah vlastníka pozemku a vlastníka stavby, usporiadal prevodnou zmluvou, ktorou pozemok bol prevedený do vlastníctva vlastníka stavby.

26. V konaní nebolo medzi stranami sporným, že stavba predmetnej pozemnej komunikácie sa začala dňa 14.3.1983 na pozemku, ktorý bol vo vlastníctve Čsl. štátu a bola aj dokončená kolaudačným rozhodnutím zo dňa 12.2.1992. Ten kto kupoval nehnuteľnosť v priebehu konkurzného konania, kupoval ju s plným vedomím, že kupuje nehnuteľnosť zastavanú pozemnou komunikáciou, ktorú nebude môcť nikdy v budúcnosti reálne užívať, mať v držbe, ani požívať z nej úžitky vo väčšej miere, ako to bol oprávnený jeho predchodca. Nový vlastník pozemku totiž nemôže nadobudnúť k tomuto pozemku viacej práv, ako mal predchádzajúci vlastník. Preto pokiaľ pôvodný vlastník pozemku sám postavil stavbu pozemnej komunikácie, ktorá je naďalej v jeho vlastníctve, resp. vo vlastníctve jeho právneho nástupcu, pričom tento pozemok sám zastaval a umožnil ho využívať iným osobám bez uplatnenia si akejkoľvek náhrady, nemohol si takéto práva uplatňovať ani nový vlastník pozemku, ktorý vlastnícke právo nadobudol následne. Toto je síce v prvom rade relevantné pre usporiadanie pomerov pred nadobudnutím účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z., ale nemožno ho úplne opomenúť ani v rámci usporiadania vlastníckych pomerov zriadením vecného bremena, a to najmä za stavu, keď boli kúpnu zmluvou pomery vlastníka stavby (pozemnej komunikácie) a pozemku s konečnou platnosťou usporiadané. Vlastníci pozemku dostali náhradu za pozemok síce nie vo forme náhradného pozemku (akú prioritne predpokladá zák. č. 66/2009 Z.z. v ust. § 2 ods. 1), ale vo forme finančnej náhrady, plnenie ktorej nemožno prehliadať ani pri rozhodovaní o podanej žalobe. Bolo preto potrebným zodpovedanie otázky, či môže pri spravodlivom usporiadaní pomerov obstať popri zaplatenej kúpnej cene ešte aj nárok na náhradu za vecné bremeno zriaďované podľa § 4 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z.z..

27. Zákon č. 66/2009 Z.z. je zákonom, ktorý predpokladá ustanovenie § 151n ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka - zriadenie vecného bremena zákonom. Vzhľadom k tomu, že je predpisom, ktorým sa upravujú vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obcí a vyšších územných celkov nadobudnutých podľa osobitných predpisov, pričom problém náhrady za nútené obmedzenie vlastníckych práv vlastníkov pozemkov pod stavbami priamo nerieši, avšak v ustanovení § 4 odkazuje na úpravu v ustanoveniach § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka, pri riešení otázky náhrady za obmedzenie vlastníckych práv, je potrebné z týchto ustanovení vychádzať a nemožno opomenúť, že zákon č. 66/2009 Z.z. poskytnutie náhrady vlastníkovi pozemku pod stavbou v podobe náhradného pozemku podmienil ochotou vlastníka stavby na uzavretie zámennej zmluvy a tiež ďalšou podmienkou, ktorou je existencia pozemku vo vlastníctve vlastníka stavby, súčasťou na zámenu. Až neuplatnenie uvedeného postupu je dôvodom usporiadania pomerov k pozemku pod stavbou v rámci konania o nariadení pozemkových úprav, pričom osobou oprávnenou požiadať o nariadenie pozemkových úprav je len vlastník stavby, kedy sa má prihliadnuť na jeho potreby, pričom aj v rámci nariadených pozemkových úprav sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná buď formou poskytnutia náhradného pozemku v obvode úprav, alebo formou finančnej náhrady, avšak len za kumulatívneho splnenia troch podmienok, ktorými je to, že a) v obvode pozemkových úprav nie sú pozemky na účely poskytnutia náhrady, b) ide o pozemok pod stavbou v maximálnej zákonom ustanovenej alebo nižšej výmere a c) o usporiadanie formou finančnej náhrady požiada vlastník pozemku. Zákon č. 66/2009 Z.z. nedáva vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťažených zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi pozemku.

28. Opäť sa žiada uviesť, že vecné bremená zriadené ex lege, majú špecifický režim, upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené. Zároveň však majú aj súkromnoprávny

prvok. Vecné bremeno totiž charakterizuje občianske právo ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktorého obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená tento charakter majú tiež. Ich režim nie je úplne totožný s režimom zmluvných vecných bremien, pretože sa riadia špeciálnou úpravou právnych predpisov, avšak nejde o komplexnú úpravu, ktorá by vylučovala použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva o vecných bremenách. Ak tieto špeciálne predpisy nemajú zvláštnu úpravu, riadi sa ich režim všeobecnou úpravou občianskoprávnou. Finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Senát odvolacieho súdu sa prikláňa k názorom vyjadreným v niekoľkých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, že finančná náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno je jednorazová; nemá charakter opakovaného plnenia (viď napr. 3Cdo/49/2014).

29. Z dokazovania realizovaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že v správnom konaní neboli usporiadané pomery vlastníkov predmetných pozemkov. Každopádne tak, ako je už uvedené vyššie, za pozemky bola ich vlastníkom podľa kúpnej zmluvy poskytnutá finančná náhrada. Za takéhoto stavu pozitívne rozhodnutie o vyhovení žalobe na priznanie nároku na zriadené vecné bremeno (žalobcami formulované ako nárok na opakované plnenie) by zjavne odporovalo základnej zásade civilného práva, a to zásade ekvity, v zmysle ktorej sa na právne vzťahy má aplikovať tzv. mimoprávny systém pravidiel, akým je aj inštitút dobrých mravov. Dobré mravy predstavujú určité morálne pravidlá, ktoré sú v danom čase a na danom mieste všeobecne považované za správne a zároveň sú uznávané ako meradlá zákonnosti a slušnosti v rámci právnych vzťahov.

30. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonom, ak podrobil žalobcami uplatnený nárok kritériu dobrých mravov, a to vzhľadom na vedomosť žalobcov, že na pozemkoch, ktoré nadobudli na základe vlastnej, slobodnej vôle, sa nachádza stavba cestného telesa, teda už pred nadobudnutím vlastníckeho práva vedeli, že v prípade prevodu vlastníckeho práva, budú obmedzovaní v užívaní svojich nehnuteľností.

31. V súvislosti s vyššie uvedeným odvolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. II.ÚS 389/09-20 zo dňa 26.11.2009, v ktorom ústavný súd v súvislosti s korektívom dobrých mravov uviedol, že „za podstatné v prejednávanej veci považoval to, že sťažovateľ v čase nadobudnutia pozemku vedel alebo mohol vedieť, že pozemok je zastavaný stavbou cesty. Uvedenú skutočnosť potom sťažovateľ zohľadnil alebo mohol zohľadniť aj pri dojednávani podstatných náležitostí zmluvy, na základe ktorej pozemok nadobudol, resp. pri samotnom rozhodovaní sa, či pozemok za daných podmienok má záujem nadobudnúť alebo nie. Ak sťažovateľ za týchto okolností vlastníctvo k pozemku nadobudol, táto okolnosť nemohla ostať bez následkov ani vo vzťahu k posudzovaniu jeho nároku z hľadiska jeho súladu, resp. rozporu s dobrými mravmi.“ Kontrolou ústavnosti teda prešiel postup súdu, ktorý nároky žalobcov, v súvislosti so stavbou zriadenou na ich nehnuteľnosti, preskúmal cez prizmu dobrých mravov, pričom ústavný súd sa stotožnil s názorom všeobecných súdov v preskúmvanej veci, že vlastníci nehnuteľností, na ktorých bolo zriadené cestné teleso, pred tým ako tieto nehnuteľnosti nadobudli do vlastníctva, vedeli o obmedzení svojich vlastníckych práv, preto nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobcov bol v predmetnom prípade v rozpore s dobrými mravmi, keďže toto obmedzenie mohlo byť zohľadnené aj pri dojednávani kúpnej ceny na takýto pozemok, prípadne v iných okolnostiach.

32. Porušením práva žalobcu v 5/ rade sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v konaní vedenom pod sp.zn. XXXX/XX vo veci W. proti Slovenskej republike, v ktorom p. W. namietal porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru tvrdiac, že jeho žaloba bola zamietnutá svojvoľne a v rozpore s princípom právnej istoty, keďže rovnaké súdy v iných konaniach o totožných nárokoch a to pred napadnutým rozhodnutím, ako aj po ňom, rozhodovali odlišne ako v napadnutom rozhodnutí. Ďalej namietal porušenie článku 1 Protokolu č. 1 vzhľadom na skutočnosť, že Mesto Prešov užíva jeho pozemky a súdy mu svojvoľne zamietli akúkoľvek náhradu v tomto ohľade. V rozhodnutí zo dňa 2.7.2019 ESLP v bode 53 zdôraznil, že v posudzovanom prípade bol sťažovateľov nárok zamietnutý pre rozpor s dobrými mravmi, a to vzhľadom na veľmi špecifické okolnosti prípadu. ESLP v súvislosti s uvedeným poukázal najmä na dobrovoľné nadobudnutie majetku s plným vedomím jeho stavu a uplatňovanie podobných nárokov v mnohých iných prípadoch, bez skutočnej snahy o úpravu vzťahu medzi vlastníctvom a užívaním. Na základe týchto okolností sa na vec aplikovalo ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a žaloba bola zamietnutá. Vzhľadom na vyššie uvedené ESLP dospel k záveru, že nič nenaznačuje tomu, že by aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka v posudzovanom prípade

neumožňovali hlboké a pretrvávajúce rozpory v judikatúre. Tento záver neovplyvnila ani judikatúra, ktorá nasledovala po rozhodnutiach prijatých v posudzovanom prípade. Sťažnosť podľa Článku 6 ods. 1 Dohovoru bola teda odmietnutá ako zjavne nepodložená. Čo sa týka porušenia článku 1 Protokolu č. 1 Dohovoru, k uvedenému ESLP uviedol, že v čase rozhodovania vnútroštátnych súdov už bol aspoň jeden podobný prípad, v ktorom súdy na všetkých stupňoch aplikovali § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a teda po celý čas konania bol úspech sťažovateľovej žaloby podmienený absenciou okolností rozporu s dobrými mravmi. Za týchto okolností nemožno tvrdiť, že sťažovateľ uplatňoval niečo iné, než špekulatívny občianskoprávny nárok bez legitímnej nádeje na úspech a teda nemal „majetok“ chránený Článkom 1 Protokolu č. 1. ESLP preto zvyšnú časť sťažnosti podľa tohto ustanovenia odmietol ako nezlučiteľnú *ratione materiae* s ustanoveniami Dohovoru. Vzhľadom na uvedené ESLP odmietol aj námietku podľa Článku 13 Dohovoru a sťažnosť vyhlásil za neprijateľnú.

33. Vzhľadom na vyššie uvedené je nevyhnutné konštatovať, že právo žalobcov na priznanie náhrady za zriadenie vecného bremena je nevyhnutné podrobiť kritériu dobrých mravov vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovia slobodne nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, na ktorých výkon vlastníckeho práva bol obmedzený vzhľadom na v čase prevodu vlastníckeho práva už existujúcu stavbu cestného telesa. S poukazom na uvedené, odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie, považoval priznanie nárokov žalobcov v súvislosti so zriadením záložného práva na ich nehnuteľnostiach za poskytnutie ochrany nároku, ktorého výkon je v rozpore s dobrými mravmi a to vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti prípadu.

34. Výkon subjektívnych práv vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov možno vnímať ako právo každého správať sa spôsobom, ktorý mu umožňuje zákon alebo ktorý vyplýva zo zmluvy, či z rozhodnutia štátneho orgánu a možnosť domáhať sa svojich práv. Výkon práv a povinností však nemožno chápať absolútne a neobmedzene. Obmedzenie výkonu subjektívnych práv je dané predovšetkým právom na výkon subjektívnych práv iných subjektov avšak nemenej dôležitým kritériom je aj výkon práv v súlade s dobrými mravmi. (§ 3 Občianskeho zákonníka). Poskytnutie ochrany nárokom žalobcov na priznanie náhrady za zriadenie vecného bremena by bolo v rozpore s dobrými mravmi a teda porušením ustanovenia § 3 Občianskeho zákonníka.

35. Čo sa týka rozhodnutí na ktoré poukazujú žalobcovia, odvolací súd k týmto uvádza, že vo väčšine z nich sa rieši vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku, na ktorom je zriadená stavba, ktorá nepatrí vlastníkovi pozemku (resp. neboli zriaďované ako v danom prípade vlastníkom pozemku), teda nejedná sa o totožné skutkové okolnosti ako v prejednávanom prípade. Taktiež uvedené rozhodnutia boli vydané súdmi rovnakej alebo nižšej inštancie, pričom odvolací súd uvedenými právnymi závermi nie je v zmysle žiadneho zákonného ustanovenia viazaný. Žiadne z rozhodnutí, na ktoré poukázali žalobcovia a ktoré by boli vydané súdnymi autoritami, sa nezaobera problematikou uplatnenia obdobných nárokov, ako si v predmetnom konaní uplatnili žalobcovia, a to výkonom práva cez prizmu dobrých mravov.

36. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

37. Odvolací súd v zmysle vyššie uvádzaných dôvodov napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP. Správne rozhodnutiu vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o náhrade trov konania, kedy úspešným žalovaným súd priznal nárok na náhradu trov konania voči neúspešným žalobcom v plnom rozsahu podľa § 255 ods. 1 CSP, preto odvolací súd napadnutý rozsudok aj v časti náhrady trov konania ako vecne správny potvrdil.

38. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 tak, že úspešnému žalovanému v I. a II. rade v odvolacom konaní priznal náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešným žalobcom v I.-V.rade v rozsahu 100%.

39. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).